

**BEZPIECZEŃSTWO LOGISTYCZNE WYZNACZNIKIEM JAKOŚCI REALIZACJI
ZADAŃ MANDATOWYCH**

CZ. 5

**LOGISTICS SECURITY BENCHMARK THE QUALITY OF PERFORMANCE
OF THE TASKS MANDATED STANDARDS.**

PART. 5

INFRASTRUKTURA W MISJACH POZA GRANICAMI KRAJU

INFRASTRUCTURE AT MISSIONS OUTSIDE THE COUNTRY

Mieczysław PAWLISIAK
mieczyslaw.pawlisiak@wat.edu.pl

Wojskowa Akademia Techniczna
Wydział Logistyki
Instytut Logistyki

STRESZCZENIE

Realizacja zadań mandatowych poza granicami kraju powoduje konieczność zapewnienia odpowiednich warunków żołnierzom do tego zadania wyznaczonym. Należy zatem zapewnić warunki bezpiecznego szeroko rozumianego bytowania niemal na wzór tych, które obowiązują w stałych obiektach koszarowych. Taki sposób rozumowania skutkuje tym, że konieczne jest zapewnienie właściwych warunków zakwaterowania z całym otoczeniem socjalno – bytowym. Dodatkowo należy zadbać o bezpieczeństwo i samowystarczalność bazy w warunkach oddziaływania przeciwnika. Potrzeby z tym związane można zaspokoić czerpiąc odpłatnie z możliwości sojuszników lub też podjąć działania zmierzające do tego aby być samodzielnym zwłaszcza w sytuacji prowadzenia działań poza granicami kraju samodzielnie, bez możliwości korzystania z zewnętrznego wsparcia w zakresie infrastruktury.

SUMMARY

Implementation of the mandated tasks outside of the country makes it necessary to ensure appropriate conditions for the soldiers to the task set. You must therefore ensure that safe conditions the wider living almost on the model of those that apply to regular infrastructure objects. Such a rationale means that it is necessary to ensure appropriate conditions of accommodation with the whole social environment. In addition, you must ensure that the safety and self-sufficiency in terms of the impact of the enemy. Needs associated with it, you can meet the drawing for a consideration of the possibilities of allies or take action for this to be an independent, especially activities outside the country alone, without the use of external support in terms of infrastructure.

Słowa kluczowe: baza, infrastruktura, misja poza granicami kraju, bezpieczeństwo, zakwaterowanie, magazynowanie, zasilanie energetyczne, woda, ścieki, ochrona środowiska

Key words: base, infrastructure, the mission outside the country, security, accommodation, storage, power, energy, water, waste water, environmental protection

WSTĘP

W ostatnim dwudziestolecu żołnierze Wojska Polskiego uczestniczyli w wielu misjach zagranicznych. Wynika to między innymi z faktu, że dnia 12 marca 1999 Polska dołączyła do Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i jako państwo sojusznicze jest zobowiązana spełniać określone zadania związane z ogólnosiwiatowym bezpieczeństwem (Zięba, 2013). Kierowanie na misje poza granicami kraju każdorazowo wymusza realizację szeregu przedsięwzięć logistycznych determinowanych między innymi znaczną odległością od kraju oraz odmienną strefą klimatyczną, w której miały być realizowane zadania mandatowe. przyszło stacjonować żołnierzom. Aby wojska mogły wykonywać powierzone im zadania podczas misji w odległym miejscu i trudnych warunkach potrzebne jest podjęcie szeregu niezbędnych działań organizacyjnych oraz wykonawczych dotyczących między innymi zagadnień związanych z zapewnieniem warunków zakwaterowania z uwzględnieniem możliwych zagrożeń.

Dzisiejsze rozwiązania oparte są w znacznym stopniu na wykorzystaniu w obszarze infrastruktury potencjału sojuszników i adaptacji istniejących w obszarze działań obiektów. Takie podejście nie do końca odpowiada oczekiwaniom Sił Zbrojnych RP i stąd też należy poszukiwać rozwiązań pozwalających na usamodzielnienie pod względem infrastruktury wydzielanych Polskich Kontyngentów Wojskowych /PKW/. Podejmując taką próbę w pierwszej kolejności zasadne jest zdefiniowanie wymagań infrastrukturalnych i na tej kanwie przedstawienie propozycji rozwiązań pozwalających w pełni samodzielnie budować i eksploatować bazy w czasie realizacji zadań poza granicami kraju.

1. POTRZEBY POLSKIEGO KONTYNGENTU WOJSKOWEGO W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY

Dla określenia całościowych potrzeb związanych z zaspokojeniem potrzeb w zakresie infrastruktury PKW należy zdefiniować podstawowe determinanty decydujące o możliwości wykonania zadań poza granicami kraju. Na pierwszym miejscu należy wyróżnić konieczność posiadania odpowiedniego zaplecza logistycznego umiejscowionego w bazie. To istniejące tam warunki wywierają wpływ na dyspozycję żołnierza. Dlatego ważnym elementem jest zapewnienie stacjonującym żołnierzom odpowiedniego zaplecza niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania w nie zawsze korzystnych warunkach poza granicami

kraju. Tymi czynnikami pozytywnie oddziałującymi na jakość pełnienia służby w składzie PKW zwykle są następujące składowe:

- **force protection** – wszystkie elementy stanowiące ochronę żołnierzy przed oddziaływaniem przeciwnika /sprzęt wojskowy oraz elementy infrastruktury/;
- **zakwaterowanie oraz zaplecze sanitarno – higieniczne** i nieograniczony dostęp do mediów;
- **wyżywienie** zapewniające zaspokojenie dziennych potrzeb kalorycznych adekwatnych do warunków pełnienia misji;
- **zabezpieczenie materiałowe** w postaci zaplecza magazynowego pozwalającego zapewnić ciągłość zaopatrywania;
- **zabezpieczenie techniczne** jako warsztaty, hangary i inne obiekty wyposażone w urządzenia pozwalające realizować obsługi i naprawy sprzętu wojskowego;
- **zabezpieczenie medyczne** w postaci szpitali i ambulatoriów z niezbędnym wyposażeniem pozwalającym na realizację zadań zapewniających udzielanie pomocy medycznej i leczenia rannych i chorych;
- **zaplecze sportowo – rekreacyjne** pozwalające regenerować siły fizyczne i stan psychiczny po wykonaniu zadania.

Potrzeby w zakresie **Force Protection** w odniesieniu do obiektów infrastruktury dotyczą wszelkich przedsięwzięć w tym obszarze oraz wykorzystania wszelkich dostępnych środków w celu zminimalizowania podatności siły żywej, sprzętu, urządzeń na jakiegokolwiek zagrożenia wynikające z działań podejmowanych przez przeciwnika. Istotą jest również to aby zachować swobodę działania i utrzymać zdolność operacyjną wojsk dla realizacji zadań wynikających z istoty misji. Ochrona wojsk własnych jest zwykle realizowana poprzez wykonanie przedsięwzięć związanych z:

- rozśrodkowaniem obiektów infrastruktury;
- przygotowaniem i utrzymaniem obiektów niezbędnych do właściwego funkcjonowania służb dyżurnych i sił wydzielonych do ochrony baz wraz z niezbędną instalacją teletechniczną i oświetleniową;
- budową instalacji pozwalających na wydzielenie stref dostępu na terenie baz, jak również umożliwiających efektywną identyfikację własnego personelu oraz lokalnych pracowników poprzez kontrolę wejść do bazy oraz wybranych stref i budynków;

- rozbudową inżynieryjną bazy poprzez wykonanie: ogrodzeń, bram, punktów /kontrolnych, obserwacyjnych, dozorowych dla transporterów opancerzonych/, niezbędnych prac ziemnych z zakresu przygotowania wałów oraz rowów utrudniających wtargnięcie osobom nieupoważnionym na teren bazy, zapór inżynieryjnych, stanowisk ogniowych;
- budową schronów dla stanu osobowego oraz instalacji, która powinna zapewnić ochronę przed czynnikami rażenia wokół ważnych i wrażliwych stref takich jak: strefy mieszkalne, rekreacji, węzła łączności, stanowiska dowodzenia czy też szpitala;
- rozbudową inżynieryjną punktów wjazdowych do bazy, która zapewni stosowanie właściwych procedur wyjścia/wejścia oraz ochronę personelu punktów kontrolnych;
- zastosowaniem systemów alarmowania i ostrzegania, które umożliwią szybką reakcję na zdarzenia o charakterze nagłym /np. próba wtargnięcia na teren bazy czy też ostrzał bazy/.

Rys. 1. Stanowisko dowodzenia zabezpieczone żelbetonowymi barierami

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Wydziału Infrastruktury Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych ppłk. Jarosława KLEPCZARKA.

Drugim ważnym obszarem potrzeb PKW jest zapewnienie stanom osobowym właściwych warunków zakwaterowania. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że w tym zakresie wykorzystywane były różne dostępne obiekty czy urządzenia.

Dla zakwaterowania stanów osobowych wykorzystywano trzy zasadnicze sposoby. W pierwszej kolejności należy wymienić kontenery mieszkalne. Przedstawione na zdjęciu nr 2 kontenery mieszkalne zostały udostępnione naszym żołnierzom przez stronę amerykańską, bowiem na początku XXI wieku SZ RP nie dysponowały własnymi kontenerami. Sytuacja ta uległa zmianie i w kolejnych misjach PKW mogły wykorzystywać rozwiązania narodowe. Należy przy tym zaznaczyć, że każdorazowo dążono do zapewnienia

właściwych warunków zakwaterowania. Materializowało się to między innymi poprzez montowanie klimatyzatorów, które były jednocześnie urządzeniem grzewczym w przypadku zdecydowanego spadku temperatury na zewnątrz. Zwykle w jednym kontenerze było zakwaterowanych czterech żołnierzy co w wystarczającym stopniu zapewniało komfort zakwaterowania.

Rys. 2. Kontenery mieszkalne w obozowisku w prowincji Babilon w Iraku

Źródło: Materiał udostępniony przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Rys. 3. Kontenery mieszkalne w FOB GHAZNI w Afganistanie

Źródło: Materiał udostępniony przez Szefa Wydziału Infrastruktury Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych ppłk. Jarosława KLEPCZARKA.

Należy również mieć na względzie fakt, że nie zawsze i nie wszędzie istniała możliwość kwaterowania żołnierzy w kontenerach. Poszukiwano wówczas innych niekiedy mniej korzystnych rozwiązań polegających na użytkowaniu istniejących obiektów stałych takich jak budynki drewniane czy też murowane. Były również sytuacje w których dla zakwaterowania stanów osobowych wykorzystywano odpowiednio przygotowane

namioty. Niemniej jednak w każdej sytuacji podejmowane były działania zmierzające do tego aby warunki odpoczynku i regeneracji sił były właściwe. Oznacza to, że wykorzystywano różnego rodzaju klimatyzatory lub nagrzewnice aby temperatura w pomieszczeniach odpowiadała oczekiwaniom żołnierzy.

Rys. 4. Budynek mieszkalny w FOB GHAZNI w Afganistanie

Źródło: Materiał udostępniony przez Szefa Wydziału Infrastruktury Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych płk. Jarosława KLEPCZARKA.

Rys. 5. Namioty w obozowisku w prowincji Karbala w Iraku

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

W ramach zaspokojenia potrzeb zakwaterowania istotną rolę spełnia zaplecze sanitarno-higieniczne oraz dostęp do mediów. Oznacza to, że koniecznością jest posiadanie odpowiedniego wyposażenia umożliwiającego zaspokojenie potrzeb związanych z utrzymaniem czystości i potrzeb fizjologicznych. Zwykle w tym celu wykorzystywano kontenery sanitarne i popularne sanitariaty typu Toi-Toi.

Rys. 6. Kontenery sanitarne w FOB GHAZNI w Afganistanie

Źródło: Materiał udostępniony przez Szefa Wydziału Infrastruktury Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych ppłk. Jarosława KLEPCZARKA.

Rys. 7. Łaźnia PKW Afganistan

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Rys. 8. Sanitariaty Toi-Toi w obozowisku w prowincji Babilon w Iraku

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Istotnym elementem infrastruktury zapewniającym właściwe warunki funkcjonowania bazy jest kompleks stołówkowo – kuchenny. Bez względu na rodzaj misji tego rodzaju infrastruktura jest niezbędnym składnikiem, bowiem żywienie wojska musi być nie tylko zorganizowane, ale jednocześnie musi być zachowane bezpieczeństwo żywienia. Zatem każdorazowo przywiązywano znaczącą rolę obiektom realizującym proces przygotowania i wydawania posiłków. Zarówno w czasie misji w Iraku jak i w Republice Afganistanu żywienie realizowały podmioty zewnętrzne . Były to firmy cywilne takie jak:

- Kellogg Brown & Root Inc. /KBR/;firma ta wspomagała amerykańską armię już podczas II wojny światowej i przez następne dziesięciolecia zacieśniała współpracę z siłami zbrojnymi na szerokim polu logistyki od budowy baz, przez ich utrzymanie, po dostawę wszelkiego możliwego zaopatrzenia w tym organizację żywienia;
- Supreme Foodservice GmbH została założona w 1957 roku w Szwajcarii; zapewnia dostawę żywności i usługi cateringowe dla poszczególnych krajowych sił wojskowych oraz organizacji wojskowych i rządowych w Szwajcarii i na arenie międzynarodowej;
- FLUOR Corporation - amerykańska firma logistyczna założona w 1890 r.; między innymi świadczy usługi w zakresie budowy i utrzymania baz oraz organizuje żywienie stanów osobowych (Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych Bydgoszcz, 2016).

Przedstawione trzy zasadnicze firmy realizowały proces żywienia żołnierzy PKW, jednak każdorazowo korzystały z istniejącej stacjonarnej bazy stołówkowo – kuchennej. Prawdą jest również to, że każdorazowo dostosowywały wyposażenie wewnętrzne do aktualnych wymagań. Polegało to na zastosowaniu takich rozwiązań, które zapewniało utrzymanie czystości na wysokim poziomie co zapewniało bezpieczeństwo żywienia i bezpieczeństwo żywności. Warto w tym miejscu odnotować, że nie odnotowano przypadku zatruc pokarmowych w procesie żywienia realizowanego przez wymienione firmy.

W procesie żywienia żołnierzy pełniących służbę w składzie PKW wykorzystywane były również kuchnie polowe jako rozwiązania doraźne. Miało to miejsce między innymi podczas przygotowywania posiłków i dań narodowych na przykład z okazji Święta Wojska Polskiego czy też Święta Narodowego – 11 – go listopada. Posiadanie urządzeń polowych w postaci kuchni np. KP – 100 stanowiło swego rodzaju bezpiecznik na wypadek awarii lub trudności związanych z wykorzystaniem infrastruktury stałej.

Rys. 9. Stołówka w obozowisku w prowincji Babilon w Iraku

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Rys. 10. Widok stołówki PKW Afganistan

Źródło: Materiały udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Z punktu widzenia zapewnienia ciągłości zaopatrzenia ważną rolę spełnia odpowiednie zaplecze magazynowe. W czasie dotychczasowych misji nie podejmowano działań zmierzających do budowy oddzielnych obiektów magazynowych. Zwykle dążono do wykorzystania już istniejących obiektów lub też podejmowano rozwiązania doraźne polegające na wykorzystaniu kontenerów transportowych jako magazynów określonych środków zaopatrzenia. Takie rozwiązanie wydaje się być w pełni uzasadnione ponieważ wymaga ono mniejszych nakładów finansowych. Wykorzystanie kontenerów

do przechowywania zapasów pociąga za sobą jedynie nakłady zwiększające szeroko rozumiane bezpieczeństwo. Oznacza to, że zachodziła potrzeba rozśrodkowania zapasów i zabezpieczenia górnych części kontenera przed uderzeniami z powietrza /granatnik/. Podejmowano również działania zabezpieczające polegające na stawianiu tzw. HESCO BASTION /baszta hesco/, których zadaniem była ochrona zewnętrzna pozioma np. przed falą uderzeniową. Można zatem powiedzieć, że w zakresie infrastruktury magazynowej nie podejmowano szczególnych, pracochłonnych i kapitałochłonnych przedsięwzięć. Wystarczyły posiadane wyposażenie i prace związane z zapewnieniem bezpieczeństwa.

Rys. 11. Zabezpieczony kontener z amunicją w Forward Operating Base /FOB/ GHAZNI
Źródło: Zbiory własne.

Realizacja zadań zabezpieczenia technicznego zwłaszcza prowadzenia obsługi i napraw sprzętu wojskowego wymaga posiadania odpowiedniej infrastruktury. Odnosi się to zwłaszcza do sytuacji kiedy operacje na sprzęcie będą dość skomplikowane i jednocześnie warunki atmosferyczne nie muszą być w pełni korzystne dla personelu pionu technicznego. Wówczas były i są podejmowane działania zmierzające do wykorzystania istniejącego zasobu infrastruktury znajdującej się w rejonie prowadzenia działań. Na taki sposób podejścia wskazują rozwiązania przyjmowane przez PKW pełniące misje w różnych stronach świata. Przykładem mogą być obiekty stałe wykorzystywane w czasie misji w Republice Afganistanu.

Rys. 12 Stanowisko warsztatowe używane przez US Army w FOB GHAZNI

Źródło: Zbiory własne.

Powyższe zdjęcie przedstawia warunki w jakich pracowali żołnierze pododdziału remontowego w początkowej fazie misji. Wraz z upływem czasu i jednocześnie po przejęciu odpowiedzialności za całą prowincję Ghazni i tym samym przejęcie FOB Ghazni warunki funkcjonowania podsystemu technicznego z punktu widzenia jakości infrastruktury uległy zdecydowanej poprawie co przedstawiają poniższe zdjęcia.

Rys. 13. Hala obsługowa KTO Rosomak w GHAZNI

Źródło: Zbiory własne.

Rys. 14. Hala obsługowa KTO Rosomak w GHAZNI

Źródło: Zbiory własne.

Również w innych rejonach zwykle podejmowano starania aby w procesie zabezpieczenia technicznego wykorzystywać o ile to możliwe obiekty stałe, co pokazuje poniższe zdjęcie.

Rys. 15. WPT na stanowisku obsługowym

Źródło: Zbiory własne.

Istotnym elementem infrastruktury jest jej segment przeznaczony do odpoczynku, regeneracji sił i relaksu. Jest to o tyle istotne, że przebywanie przez pół roku poza domem, bez realnego kontaktu z bliskimi, należy stworzyć warunki umożliwiające czynny odpoczynek. W tym celu w bazach przygotowuje się obiekty, w których żołnierz po wykonaniu zadania bojowego ma możliwość odreagowania i powrotu do normalnej wydolności fizycznej i psychicznej. Typowymi obiektami pozwalającymi na regenerację sił psychicznych i fizycznych są wszelkiego rodzaju hale sportowe, pływalnie czy też obiekty

wyposażone w urządzenia do gier zręcznościowych. Należy przy tym zaznaczyć, że prym w tym zakresie wiodą Amerykanie. Żołnierz polski ma prawo korzystać z tych obiektów i z doświadczenia wiadomo, że często z tych możliwości korzysta. Jak wyglądają obiekty infrastruktury przeznaczone do zapewnienia rozrywki i regeneracji przedstawiają poniższe zdjęcia.

Rys. 16. Siłownia w PKW KFOR

Źródło: Zdjęcie udostępnione przez Szefa Sekcji Zaopatrzenia 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mjr. Daniela ZAŁUŃSKIEGO.

Rys. 17. Hala sportowa w CAMP BONDSTEEL /KFOR/

Źródło: Zbiory własne.

Zaprezentowane obszary potrzeb nie są zdefiniowane jednoznacznie pod względem ilości i rodzaju przedsięwzięć. Wynika to stąd, że każdorazowo uwarunkowania mogą ulegać zmianom i wielkość i charakter potrzeb w zakresie szeroko rozumianej infrastruktury musi być indywidualnie definiowany w stosunku do konkretnej misji. Wówczas powinno się uwzględniać takie czynniki jak:

- rodzaj misji i treść realizowanych zadań co może przekładać się na ilość i jakość ewentualnego zagrożenia zewnętrznego;
- stan, skład, wyposażenie i sposób działania potencjalnego przeciwnika;
- wielkość stanu osobowego i wyposażenie PKW;
- warunki terenowe i klimatyczne w rejonie misji.

Mając na względzie wymienione cztery zasadnicze determinanty istnieje możliwość w miarę precyzyjnego określenia całościowych potrzeb w zakresie infrastruktury niezbędnej do zapewnienia odpowiednich warunków realizacji zadań w przez PKW.

2. PROPOZYCJA ORGANIZACJI ZASPOKOJENIA POTRZEB POLSKICH KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY

Baza stanowi nieodłączny a zarazem najważniejszy element każdego kontyngentu wojskowego realizującego zadania poza granicami kraju. Oczywiście jest również to, że jednostki Wojska Polskiego obecnie i w przyszłości realizują i będą realizowały zadania poza granicami kraju. W tej sytuacji w pełni uzasadnione jest pilne opracowanie koncepcji, która od strony organizacyjnej i wykonawczej stworzy możliwości budowy i utrzymania baz w kolejnych misjach. Jest to o tyle istotne, że na dzień dzisiejszy Siły Zbrojne RP nie posiadają żadnej komórki organizacyjnej ani specjalistycznej jednostki wojskowej zdolnej do zaspokojenia potrzeb w tym zakresie. Należy zatem podjąć próbę sformowania specjalistycznej jednostki gotowej do użycia w sytuacji gdy wystąpi potrzeba budowy i utrzymania bazy poza granicami kraju. Prawdą jest również to, że w dotychczasowych działaniach jednostki Wojska Polskiego korzystały ze zdolności sojuszników zwłaszcza Amerykanów, w tym zakresie. Tak było w Iraku i Afganistanie, a także tak jest w Kuwejcie, Iraku i Afganistanie, choć zadania misji i ich skład uległy zmianie. Jedyną misją w której strona polska była odpowiedzialna za budowę i utrzymanie bazy była misja w Republice Czadu. W latach 2008 – 2009 około 400 żołnierzy Wojska Polskiego realizowało zadania w składzie PKW MINURCAT, którego celem było zapewnienia bezpieczeństwa działaniom humanitarnym na rzecz uchodźców z DARFURU (Kościółek, 2010). Nie posiadając żadnego zaplecza na Kontyngencie Afrykańskim w postaci sojuszników, którzy mogli by udzielić pomocy w zakresie budowy i utrzymania bazy sami byliśmy zmuszeni do wykonania czynności organizacyjnych zapewniających warunki funkcjonowania w trudnym, tropikalnym klimacie. Efekt działań przedstawia poniższe zdjęcie pokazujące trzy zasadnicze strefy – mieszkalną gdzie mieściło się również dowództwo

i kompleks stołówkowo – kuchenny, magazynową i zaplecze techniczne. Całość bazy była chroniona wałem ziemnym i systemem posterunków.

Rys. 18. Baza IRIBA w Republice Czadu. Widok z góry
Źródło: Zbiory własne.

Analizując treści wynikające z powyższego zdjęcia można wyciągnąć wniosek, że nie należy niczego zmieniać, bowiem w sytuacji gdy wyniknie potrzeba Polacy jako zdolny i posiadający umiejętność improwizacji naród w warunkach trudnych daje sobie radę. Na pewno w takim stwierdzeniu jest dużo racji, jednak samymi zdolnościami, poświęceniem i improwizacją na dłuższą metę nie da się poprawnie funkcjonować. Zatem wcześniej przedstawiona teza, że konieczne jest podjęcie działań mających na celu sformowanie specjalistycznej jednostki gotowej do użycia w sytuacji gdy wystąpi potrzeba budowy i utrzymania bazy poza granicami kraju jest w dalszym ciągu aktualna. To właśnie dzisiaj gdy Polska jest niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ mogą z większą częstotliwością wystąpić sytuacje kiedy to żołnierz Wojska Polskiego będzie musiał wykonywać zadania zapewniające pokój w różnych częściach świata.

Odpowiadając na ewentualne zapotrzebowanie w zakresie budowy i utrzymania bazy poza granicami kraju, jest propozycja dotycząca sformowania jednostki wojskowej a w zasadzie jej trzonu /zasadniczych komponentów/, zdolnych do ewentualnego rozwinięcia adekwatnie do występujących potrzeb, odpowiedzialnej za budowę baz, dlatego zasadne jest opracowanie struktur pododdziału odpowiedzialnego za ten aspekt. Proponowane rozwiązanie do realizacji tego zadania to stworzenie jednostki wojskowej budowy baz, jednak

nie znając konkretnych zadań bo na dziś trudno je jednoznacznie określić zasadne jest spojrzenie przez pryzmat zdolności. Oznacza to, że jednostka ta powinna posiadać odpowiednie potencjalne możliwości, których wykorzystanie będzie miało miejsce w określonych uwarunkowaniach (Popek, 2001). Dotyczą one obszarów których wypełnienie konkretną treścią będzie możliwe po podjęciu decyzji przez Prezydenta RP, lub też na etapie wypracowywania propozycji tej decyzji na szczeblu rządowym. Czego zatem te zdolności powinny dotyczyć? Bazując na własnym doświadczeniu¹ zasadne jest rozpatrzenie szeregu obszarów, które z punktu widzenia bezpieczeństwa i ciągłości funkcjonowania bazy należy mieć na względzie.

W pierwszej kolejności konieczne jest **ustalenie zasadniczych parametrów bazy**, a mianowicie jej wielkości. Dla realizacji tego zadania konieczne jest uwzględnienie różnorodnych czynników. Pierwszym wydaje się być rodzaj zadań przewidzianych do wykonania przez PKW. To od treści tych zadań zależy wielkość stanu osobowego oraz jego wyposażenie. Treść zadań ma również wpływ na rodzaj i wielkość zapasów zaopatrzenia, które należy posiadać dla zapewnienia ciągłości zaopatrywania. Ważną składową jest również nastawienie miejscowych władz i ludności do jednostek realizujących zadania mandatowe. Można zatem stwierdzić, że element struktury organizacyjnej proponowanej jednostki wojskowej musi posiadać szeroką wiedzę i umiejętności aby zdolność do poprawnego określenia zasadniczych parametrów bazy była zapewniona.

Drugą wymaganą zdolnością jest umiejętność **zaprojektowania, a następnie budowa, utrzymanie i eksploatacja elementów zabezpieczenia bojowego**. Istotą w tym zakresie jest umiejętność określenia możliwego zagrożenia zewnętrznego. Na tej podstawie ma miejsce wytyczenie w terenie miejsc posadowienia wież obserwacyjnych, stanowisk ogniowych oraz bram wjazdowej, wyjazdowej i jeżeli zachodzi potrzeba również ewakuacyjnej. Nie oznacza to, że wszystkie bramy będą w pełni wykorzystywane. Może tylko jedna brama będzie wykorzystywana do komunikacji. Ważnym elementem zabezpieczenia bojowego jest ustalenie miejsca oraz rodzaju ogrodzenia zewnętrznego. Każdorazowo jego faktyczna jakość musi być adekwatna do potencjalnego zagrożenia. Dla zapewnienia bezpieczeństwa stanom osobowym przebywającym w bazie konieczne jest przygotowanie różnorodnych ukryć takich jak schrony, a także ukrycia dla sprzętu wojskowego, i zgromadzonych zapasów.

---

¹ W czasie organizacji misji w Republice Czadu autor pełnił służbę na stanowisku Dowódcy 1 BLog, której zadaniem było sformowanie pododdziału logistycznego na potrzeby tej misji.

Z punktu widzenia sprawności dowodzenia ważną zdolnością jest posiadanie potencjalnych możliwości w zakresie **zdolność do budowy, utrzymania i eksploatacji sieci łączności** na potrzeby dowodzenia, ostrzegania i alarmowania. Niejako konsekwencją takiej zdolności jest umiejętność poprawnego określenia miejsca rozmieszczenia stanowiska dowodzenia, które z jednej strony powinno być bezpieczne, a jednocześnie umożliwić dowódcy efektywne dowodzenie podległymi żołnierzami.

Baza jako stacjonarny obiekt powinna posiadać **zdolność autonomicznego funkcjonowania**. W związku z tym proponowana jednostka wojskowa powinna posiadać w swojej strukturze organizacyjnej siły i środki zdolne do zaprojektowania, budowy i eksploatacji urządzeń dostarczających określone media. Dotyczy to w pierwszej kolejności zasilania w energię elektryczną i wodę. Dodatkowo należy zadbać o odprowadzenie ścieków czy nawet w niektórych przypadkach budowę i eksploatację oczyszczalni ścieków.

Kolejną ważną zdolnością jest **umiejętność budowy, utrzymania i eksploatacji kompleksu stołwkowo – kuchennego**. W ramach autonomii konieczne jest zapewnienie wyżywienia stanom osobowym przebywającym na terenie bazy. Niejako przedłużeniem tej zdolności jest **zdolność do budowy, utrzymania i eksploatacji zaplecza magazynowego**, w którym powinny być składowane zapasy, w tym zapasy żywności.

W celu zapewnienia autonomii w funkcjonowaniu bazy ważną rolę spełnia służba zdrowia. Konieczne jest zatem posiadanie **zdolności do budowy, utrzymania i eksploatacji obiektów służby zdrowia**, a dbając nie tylko o zdrowie w dosłownym znaczeniu uzasadniona jest potrzeba posiadania zdolności do **budowy, utrzymania i eksploatacji zaplecza sportowo – rekreacyjnego**.

Szerokie spektrum zdolności, które powinna posiadać specjalistyczna jednostka przeznaczona do budowy i utrzymania baz w misjach poza granicami kraju mogła by wskazywać na konieczność budowy potężnej struktury, której wykorzystanie było by jedynie pochodną naszego zaangażowania w realizację zadań mandatowych. Należy zatem poszukiwać rozwiązania adekwatnego do potrzeb. Propozycją autora jest posiadanie jedynie szkieletu struktury organizacyjnej wypełnionego w niewielkim procencie przez specjalistów, posiadających niezbędną wiedzę specjalistyczną i plenipotencje pozwalające na zasadzie komercyjnej angażować część wykonawców z rynku cywilnego. To specjalista – żołnierz powinien określać konkretne potrzeby czy też ustalać konkretne wymagania. Wykonawcą tych ustaleń może być osoba spoza wojska. Istnieje w tym jednak problem polegający na zapewnieniu bezpieczeństwa, co wymusza dokonanie właściwej selekcji wykonawców określonych zadań w ramach budowy, utrzymania i późniejszej eksploatacji bazy.

Konkludując w strukturze organizacyjnej proponowanej jednostki wojskowej przeznaczonej do budowy, utrzymania i eksploatacji bazy powinni znajdować się następujący specjaliści (Rozporządzenie ministra obrony narodowej z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych, 2015):

- rozpoznania wojskowego;
- dowodzenia i łączności;
- zabezpieczenia bojowego działań;
- organizacji ochrony i obrony;
- zabezpieczenia logistycznego wojsk;
- zabezpieczenia medycznego wojsk;
- ochrony informacji niejawnych;
- żandarmerii wojskowej;
- zamówień publicznych.

Celowym jest również posiadanie pododdziału zabezpieczenia, który jest w stanie zaspokoić szeroko rozumiane potrzeby logistyczne jak i posiada zdolność do zapewnienia bezpieczeństwa w sensie fizycznym.

Tak skonfigurowana jednostka z jednej strony nie obciąży nadmiernie budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, a jednocześnie usamodzielnia Siły Zbrojne RP pod względem budowy i utrzymania baz poza granicami kraju.

3. PODSUMOWANIE

Zaprezentowane treści jednoznacznie wskazują na dwa zasadnicze aspekty związane z Infrastrukturą niezbędną do funkcjonowania PKW poza granicami kraju. Po pierwsze jest to złożone zagadnienie bowiem obejmuje wszystkie składowe niezbędne dla funkcjonowania jednostki wojskowej i to niekiedy zagrożonej oddziaływaniem przeciwnika. Po drugie nie wystarczy posiadanie określonych obiektów, ale jeszcze należy potrafić je utrzymywać i eksploatować. To wszystko wymaga posiadania odpowiednio przygotowanych sił i środków czego aktualnie w Siłach Zbrojnych RP po prostu brak. W tej sytuacji zdajemy się wyłącznie na sojuszników co w rozumieniu autora nie jest najlepszym i do tego perspektywicznym rozwiązaniem. Należy zatem podjąć działania koncepcyjne umożliwiające samodzielnie budować, utrzymywać i eksploatować bazy w sytuacji gdy zapadnie decyzja o użyciu jednostek Wojska Polskiego poza granicami kraju.

LITERATURA

- Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych. (2016). *Doświadczenia z zaangażowania Polski w operacje wojskowe w Islamskiej Republice Afganistanu w latach 2002-2014*. Bydgoszcz: Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych.
- Rozporządzenie ministra obrony narodowej z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych. Dz. U z dnia 11 marca 2015 r. poz. 342.
- Elak, L. (2010). *Funkcjonowanie Polskich Kontyngentów Wojskowych poza granicami kraju*. Warszawa: Akademia Obrony Narodowej.
- Kościółek, J. (2010). *Konflikt w Darfurze*. Toruń: wyd. Adam Marszałek.
- Kurasiński, Z. (2014). *Kompendium logistyka wojskowego*. Warszawa: WAT.
- Pawlisiak, M. (2016). *System logistyczny determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: WAT.
- Poppek, S.(2001). *Człowiek – jednostka twórcza*. Lublin: wyd. UMCS.
- Wrzosek, M. (2016). *Praktyczne i teoretyczne konteksty wykorzystania komponentów sił zbrojnych w procesie utrzymania bezpieczeństwa międzynarodowego*. Warszawa: Akademia Sztuki Wojennej.
- Zięba, R. (2013). *Polityka zagraniczna Polski w strefie euroatlantyckiej*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Zięba, R. (2012). *O tożsamości nauk o bezpieczeństwie*. „Zeszyty Naukowe AON” nr 1(86), Warszawa: AON.